E 38/2025 vp
Komission tiedonanto 5.2.2025

Kilpailu- ja kuluttajaviraston asiantuntijalausunto

Yleisiä huomioita

- Komission 5.2.2025 tiedonannossa keskitytään tavaroiden tuontiin kolmansista maista, mutta tavoitteena on luoda kokonaisvaltainen lähestymistapa verkkokaupankäynnin haasteisiin. KKV kannattaa monialaista lähestymistapaa ongelmien ratkaisemiseksi.
- KKV korostaa, että tarvittavia toimia olisi harkittava myös komission 21.5.2025 julkistaman sisämarkkinastrategian ja vielä valmisteilla olevan EU:n kuluttaja-poliittisen agendan yhteydessä.
- Verkkokauppa EU:n ulkopuolelta on moninkertaistunut vuodesta 2022 alkaen, mikä johtuu sekä kuluttajien että elinkeinonharjoittajien ostoksista. Esimerkiksi suoratoimitus (dropshipping) on yleistynyt pienmyyjien liiketoimintamallina.

Huomioita valvontatoiminnasta

- Viime vuosina EU:hun on luotu lakiuudistuksin monipuolista sääntelyä, joka tehoa ei ole vielä ehditty toteuttaa valvontatoiminnassa.
- KKV pitää EU-tason valvontatoimia keskeisempinä kuin kansallisia toimia. Komission tiedonannossa korostuu markkinavalvontaviranomaisten osuus. Myös valvontatoiminnassa ongelmiin olisi etsittävä ratkaisuja eri viranomaisten ja keinojen yhdistelmistä ja laaja-alaisesta viranomaisyhteistyöstä.
- Komissiolta tarvitaan aktiivista otetta ja nopeutta digimarkkina- ja digipalvelu-säädösten mukaisten omien toimivaltuuksiensa käytössä.
- Lisäksi komissiolta olisi edellytettävä konkreettisia toimia eri EU-tason viranomais-verkostojen välillä ja yhteistyön koordinoinnissa.
- KKV kannattaa EU:n laajuista yhteistyötä jo olemassa olevien viranomais-verkostojen puitteissa. EU-verkostoihin osallistuminen on kansallisten valvonta-viranomaisten velvoitteena ja tällainen EU:n laajuinen työpanos olisi hyödyn-nettävä tuloksellisesti.

Huomioita valvontatoiminnasta

Valtioneuvoston E-kirjelmää täydentävästi KKV kiinnittää huomiota:

- Verkkomarkkinapaikkojen nykyinen lainsäädäntö lähtee lainvastaisuuksien torjunnassa osin yhteistoiminnan ajatuksesta. Digipalvelusäädös sisältää alustoille ns. ilmoitus & toiminta –velvoitteen. Alusta vapautuu vastuusta vain, jos se ei ole tietoinen myyjän tai tuotteen lainvastaisuuksista tai jos se ei tällaisen tiedon saatuaan toimi nopeasti laittoman sisällön tai tuotteen poistamiseksi (ns. **ehdollinen vastuuvapaus**). Alustalle ilmoituksen lainvastaisuuksista voi tehdä kuka tahansa.

- Verkkomarkkinapaikoilla esiintyy myös huijauksia ja petoksia, mihin komissio viittaa tiedonannossaan. **Erityyppisten kuluttajiin kohdistuvien huijausten määrä on sekä EU:ssa että Suomessa kasvussa**. Suomessakin on havaittu järjestäytyneen rikollisuuden rooli ja erityisesti tietoverkkoavusteinen petosrikollisuus on aiempaa kansainvälisempää. KKV pitää tärkeänä moniviranomaisyhteistyötä sekä yhteistyötä elinkeinoelämän ja kolmannen sektorin järjestöjen kanssa. Kun kyse on rajat ylittävästä rikollisesta toiminnasta, tehokkaita EU-tason toimia tarvitaan.

Huomioita lainsäädäntötoimista

- Komission tiedonanto keskittyy sääntelykehyksen osalta erityisesti tulliuudistukseen ja ympäristönsuojeluun. KKV toteaa, että verkkokaupankäynnin sääntelyyn liittyy myös komissiolla meneillään oleva EU:n kuluttajansuojasääntelyn uudelleentarkastelu (ns. Digital Fairness Act). Lisäksi komissio harkitsee kuluttajansuojaviranomaisten yhteistyötä koskevan CPC-asetuksen (EU) 2017/2394 tarkistamista.

- Uutta lainsäädäntöä harkittaessa olisi vältettävä päällekkäistä sääntelyä. Kuluttajansuojan alalla lainsäädännön pirstaloitumista tulisi välttää. Myös odotuksiin lainsäädännön pysyvyydestä ja oikeusvarmuudesta tulisi kiinnittää huomiota.

- KKV pitää toimivina kuluttajansuojalainsäädännön ominaispiirteinä esimerkiksi teknologia- ja kanavaneutraaliutta sekä periaatepohjaisuutta. Tavoitteena tulisi olla horisontaalinen, riittävän yleisluonteinen sääntely, jotta sääntely olisi sovellettavissa myös uudenlaisiin ilmiöihin toimintaympäristön muuttuessa ja digitalisoituessa.

Huomioita lainsäädäntötoimista

- Tiedonannon mukaan komissio on halukas selvittämään, voitaisiinko ottaa käyttöön syrjimätön käsittelymaksu EU:hun suoraan kuluttajille tuotaville verkkokauppatuotteille. Tällaisen käsittelymaksun suorittaisi maahantuoja eli verkossa toimiva vähittäismyyjä tai välittäjä, ei kuluttaja.
- KKV kiinnittää huomiota siihen, että tällainen käsittelymaksu todennäköisesti siirrettäisiin hinnoittelulla kuluttajien maksettavaksi, joten olisi syytä selvittää maksun vaikutusta kuluttajakäyttäytymisen kannustimena.
- Toisaalta käsittelymaksusta saattaisi aiheutua hallinnollista taakkaa EU-alueella toimiville vähittäismyyjille, kuten suoramyynnin liiketoimintamallilla toimiville pienmyyjille.
- Joidenkin verkon markkinapaikkojen osalta on myös perustellusti herätetty kysymys siitä, onko hintoja jo nyt subventoitu sillä tavoin, että tarvittaessa itse tuote voidaan hinnoitella miltei ilmaiseksi, jotta kuluttajiin kohdistuva kustannusvaikutus ei hillitsisi kysyntää.

Kiitos!

Kilpailu- ja kuluttajavirasto